

ЦІНОУТВОРЮЮЧІ РИЗИКИ В БАНКІВСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

БОНДАРЕНКО Андрій Ігорович - аспірант ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»
УДК 336.71

В статті проведено дослідження сутності поняття ризику, дано определение специфическим категориям «банковские риски» и «ценообразующие риски в банковской деятельности». Разработана методика расчета аналитического показателя «рисковая стоимость» для некоторых рисков из группы бизнес-сообщий. В конце работы представлена классификация-характеристика видов банковских рисков по виду величины, подлежащей распределению во время процесса ценообразования.

Ключові слова: *ціноутворення, ризику, ризикова вартість, ціноутворення з урахуванням ризиків, стратегічний, правовий, репутаційний, класифікація, історія ризиків, теорія ризиків*

Постановка проблеми

Зростання масштабів та ускладнення діяльності комерційних банків та інших фінансових установ вимагає виявлення і управління повним спектром загроз для перспектив стабільної і стійкої прибуткової діяльності комерційних банків. Стійкість банківських установ, як ланок банківської системи та системних інституцій, становить один із найважливіших напрямків стратегії державного розвитку.

Випадки реалізації ризиків дестабілюють діяльність банківських установ та являють собою витрати, від яких формування нормативних резервів не є ліками, оскільки бажання підтримувати прибутковість у такій системі призводить до співпраці з більш ризикованими клієнтами і ще більшої вартості взятих на себе ризиків, які мають вищий

потенціал збитковості. Уявімо, що банк знає ймовірність і розмір збитків у випадку реалізації ризику, тоді він зможе сформулювати «розумний» розмір грошового потоку, який він хоче додатково отримувати в комплексі з іншими компонентами ціни його продукту як можна точніше, щоб компенсувати ймовірні майбутні втрати. Такий механізм ціноутворення в комплексі з практикою резервування має підвищити стійкість банків. У зв'язку із цим виникають питання, основними з яких є такі: чи усі ризики можуть бути оцінені, квантифіковані, які ризики повинні включатися у ціну банківських продуктів, а які – ні?

Аналіз останніх наукових досліджень і публікацій

Дослідженнями ризиків займається доволі велика кількість зарубіжних і вітчизняних вчених. Серед цих вчених увагу класифікаціям, походженню і наслідкам реалізації ризиків приділяють: Л.О. Примостка [1,2], Л.В. Кузнєцова [3], Т.І. Лункіна [4], М.Ю. Агапова [5], М.І. Зубок та С.М. Яременко [6], А.О. Єпіфанов та Т.А. Васильєва [7]. Вітчизняні вчені класифікують банківські ризики за походженням і можливістю управління. Вони сходяться на думці про те, що всі ризики можуть бути квантифіковані і неквантифіковані, а перші можуть бути враховані у цінах банківських продуктів, а другі – ні. Більшість вчених розглядає вплив на ціноутворення банківських продуктів лише економічних ризиків, як ризиків, які безпо-

середньо пов'язані із витратами у грошовому вираженні, при цьому певним чином нехтуючи ризиками бізнес-подій.

Мета дослідження – з'ясувати які саме серед різних видів ризиків мають бути враховані в процесі ціноутворення банківських продуктів та обґрунтувати можливість їх оцінки і врахування їх вартості у цінах продуктів.

Основні результати дослідження

Банківська справа сьогодні – це не лише бізнес. Банки стали соціально відповідальними інституціями, порушення режиму функціонування яких через реалізацію

ризиків, загрожує добробуту певних груп суспільства. Настав час переформатування умов банківської діяльності. На нашу думку, регулятор має обмежувати можливості приймати ризики для комерційних банків. Передусім, банкам необхідно навчитися педантично рахувати, досконально розуміти зв'язки між ризиками, оцінювати та управляти ними. Одним із шляхів управління ризиками є самострахування. Самострахування ризиків банківської діяльності доступне завдяки формуванню буфера (банківських резервів під ризики), який може бути поповнений за рахунок витрат. Переадресувавши ризикову вартість на споживачів банківських продуктів, шляхом включення їх

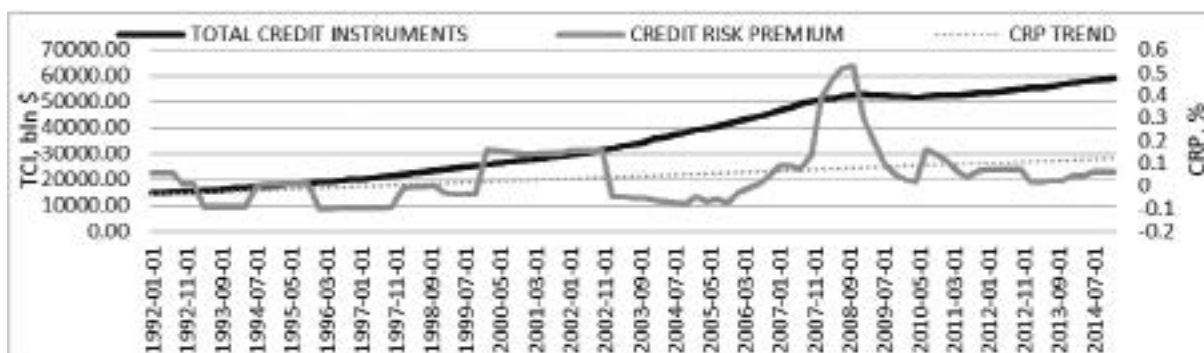

Рис. 1. Премія кредитного ризику і обсяг боргового фінансування у світі 1992-2015 [8]

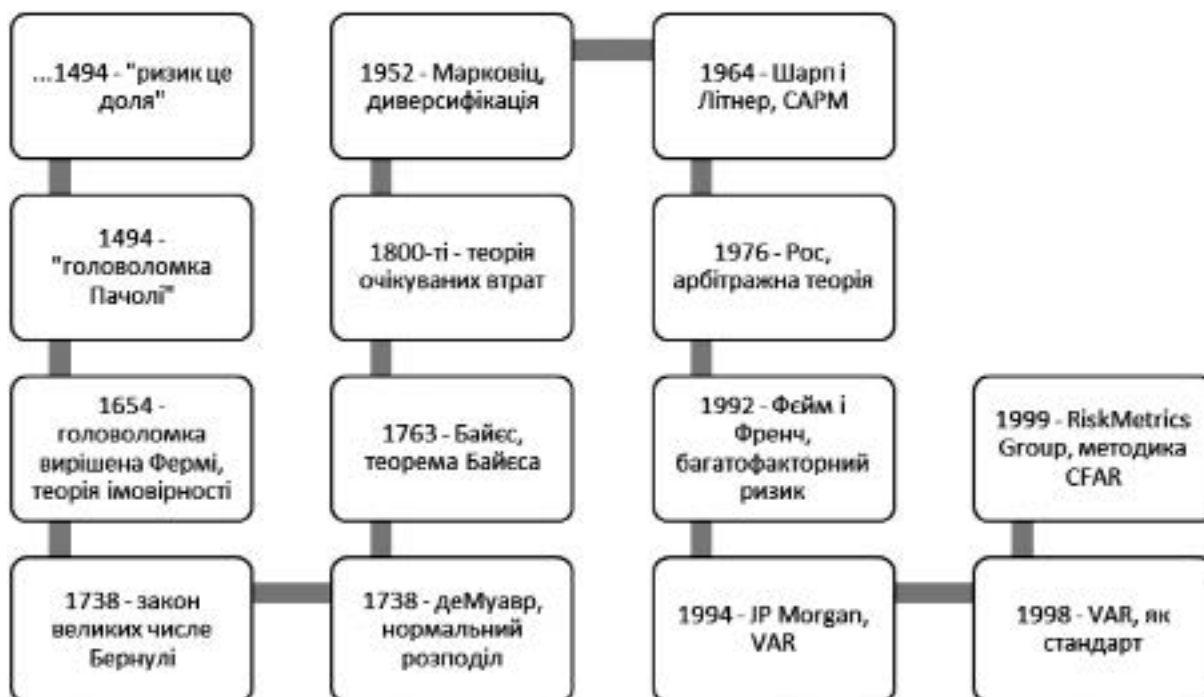

Рис. 2. Історія теорії ризиків (розробка автора)

у ціну, можна покрити витрачені на відрачування у резерви кошти і при цьому здійснити стимулюючий вплив на ефективність роботи банку.

З розвитком теорії ризиків, людина відкриває все більшу кількість ризиків, а тому середня величина вартості або грошовий потік, що знаходиться під ризиком, який припадає на кредитора, зростає. На рисунку 1 зображено тренд зростання премії за кредитний ризик у порівнянні зі світовою кредитною експансією за останні 23 роки. З графіку видно (див. рис. 1), що залежність між цими змінними дійсно може існувати.

Ми можемо припустити, що з розвитком теорії ризиків середня вартість під ризиком зростає, разом з чим, в умовах конкуренції, зростає і ризик-апетит банків (бажання брати на себе ризики з метою максимізувати абсолютний обсяг компенсації). Інший негативний ефект, який можна спостерігати, – зниження обсягів кредитування із зростанням ризиків [3, с. 246].

Розглядаючи ризики під кутом включення їх у ціни продуктів, спершу маємо з'ясувати їх походження та саме поняття «ризик у банківській діяльності». Поняття і методи розрахунку ризиків розвивалися одночасно з розвитком теорії імовірностей, пройшовши від стадії примирення з ризиками (1494 р.), коли вважалося, що ризик – воля Бога або доля, до стадії, на якій ризик може бути більш-менш точно розрахований за допомогою цілого ряду методів.

Сьогодні ми говоримо про ризик щодо будь-якого відхилення від оптимального рішення або процесу, що, як правило, описується термінами: очікувані втрати, стандартне відхилення, вартість ризику, тощо. Лише за 50 років наука дала змогу перейти від калькуляції імовірності події до точного вимірювання вартості імовірних втрат.

Не обійшлося й без дискусій стосовно дефініції центрального поняття – «ризик». Часто автори намагаються поєднати різні, іноді кардинально відмінні, наукові підходи до трактування категорії «ризик». Ми здійснили огляд поглядів на дефініцію «ризик» і з'ясували, що їх можна узагальнити у два напрямки [7, ст.10]:

– процесний – поняття охоплюють процес визначення ризику від стадії дії факторів, що створили ризикову ситуацію до стадії її реалізації;

– результативний – ризиком є ймовірність настання несприятливої події.

Крім процесного і результативного підходів існують ще два підходи – класичний (Дж. Міль й І. Сеньйор) і неокласичний (А. Пігу, Дж. Кейнс, А. Маршалл). Класична теорія ризику розглядає основним поняттям невпевненість, як імовірність втрат від прийняття конкретних рішень, а неокласична користується поняттям небезпека, як імовірність відхилення від намічених цілей. Тож перші ототожнюють поняття «ризик» та «невпевненість», а другі, навпаки, розмежовують [7, ст. 12-17].

У контексті останніх чотирьох підходів до визначення поняття «ризик» виникає необхідність визначити його зв'язок із поняттями «загроза» та «небезпека», з якими воно так часто ототожнюється в економічній літературі. В економічній літературі існує, як мінімум, 4 типи поглядів з даного питання:

1) ризик як наслідок реалізації небезпечних умов та джерело загрози.

2) ризик як похідна від загрози;

3) ризик як джерело загрози (ризик – імовірність виникнення загрози);

4) ризик як частина загрози;

Перше твердження є найбільш правильним, оскільки в ньому прослідковується проста логічна послідовність. У цьому випадку, небезпекою є відоме коло умов (або бізнес середовище з притаманними йому невизначеностями і дією факторів). Дія цих факторів несе у собі загрозу, отже небезпека (небезпечне середовище) є джерелом загроз. Загрози можна уникнути, вийшовши із небезпечного середовища. Якщо прийняте рішення – не виходити з цього середовища, то, відповідно, виникають ризики як імовірності настання несприятливих подій.

Розглянуті поняття дають змогу виділити кілька важливих аспектів сутності категорії «ризик»:

– ризики носять одночасно об'єктивний та суб'єктивний характер;

– теорія і практика визначення ризику тісно пов'язана із теорією імовірностей;

– ризик завжди існує, його не можна повністю усунути, оскільки поняття абсолютної безпеки абсурдне;

– ризиком, як і загрозами, можна управляти.

Дослідивши сутність поняття «ризик» у контексті різних підходів та у зв'язку з іншими категоріями, на нашу думку, актуальне поняття ризиків уже існує і виглядає наступним чином: «ризик – економічна категорія, що відображає кількісно оцінену можливість невідповідності очікуванню економічних параметрів функціонування об'єкта, стан якого змінюється в результаті цілеспрямованої дії або бездіяльності зацікавлених суб'єктів економічних відносин, яка є наслідком об'єктивно існуючих умов невизначеності, конфліктності та суб'єктивізму сприйняття діючих ринкових факторів» [7, ст. 21]. У рамках дослідження ми будемо розуміти під «економічними параметрами» усі параметри, що впливають на економічну діяльність об'єкту і результат можливої невідповідності очікуванню, які можна визначити у грошовому вимірі.

Банківська діяльність пов'язана з «виробництвом» і продажем фінансових продуктів, специфічних і нематеріальних за своєю природою, тому ризик банківської діяльності може мати свою специфічну форму. М.Ю. Агаповою [5, ст. 757–758], згідно з анкетуванням експертів, було побудовано аналітичну таблицю («матрицю попарних порівнянь значущості впливу ризиків»). Результати показали, що серед інших видів ризиків, фінансовим ризикам був присвоєний найвищий рівень значущості (у структурі фінансових найбільшу значущість мав відсотковий ризик – 0,504, кредитний ризик – 0,247 та ризик ліквідності – 0,132). Тож найбільш впливовою для банків є група фінансових ризиків, але це не дозволяє ототожнювати ризик у банківській діяльності з лише суто фінансовим ризиком. Зважаючи на превалювання фінансових ризиків погляди вчених на поняття «ризик у банківській діяльності» різняться. У загальному випадку ці поняття містять такі висновки:

1) наявна плутанина між поняттями, «ризик», «загроза», «небезпека»;

2) ризик банківської діяльності тлумачиться як недоотримання планових доходів або здійснення додаткових витрат;

3) ризик банківської діяльності є вартісною оцінкою ймовірного наслідку управлінських рішень;

4) ризик банківської діяльності має вартісне вираження ймовірності та впливає на рівень капіталу банку;

5) ризик банківської діяльності пов'язується з конкуренцією.

На підставі цих висновків побудуємо власне визначення ризику в банківській діяльності. Ризик у банківській діяльності – оцінена у вартісному вираженні ймовірність невідповідності параметрів фінансових потоків банку очікуванню, яка може призводити до змін у рівні капіталу банку в наслідок прийняття чи неприйняття управлінських рішень в умовах конкурентної боротьби. Основними характеристиками банківського ризику є ймовірність, розмір втрат та вартість управління.

Як ми вже пояснювали, у банківській діяльності найвідчутніше помітно вплив фінансових ризиків, проте ми не можемо ігнорувати вплив ризиків іншого класу. Ми також визначили, що банківський ризик впливає на рівень капіталу банку. Тож тепер основне питання полягатиме в тому, щоб проаналізувати і зрозуміти, які ж саме ризики прямо, а які опосередковано впливають на рівень капіталу банку. Згідно з цим твердженням, важливими для банківської діяльності є не тільки фінансові ризики, а всі, що можуть впливати на рівень капіталу та призводити до невідповідності планових і фактичних як вхідних, так і вихідних, грошових (фінансових) потоків.

Національний банк виділяє дев'ять категорій ризику: кредитний ризик, ризик репутації, юридичний ризик, стратегічний ризик, ризик ліквідності, ризик зміни процентної ставки, ринковий ризик, валютний ризик та операційно-технологічний ризик. НБУ виявляє і оцінює ці ризики окремо, незважаючи на те, що наявність схильності до одної категорії ризиків не виключає наявності схильності до іншої, оскільки ж різним банківським продуктам чи послугам притаманні різні структури ризикової вартості [4, ст. 158].

Мета роботи полягає у визначенні ризиків, вартість яких впливає на розрахунок ціни банківських продуктів, щоб з'ясувати

види і класи ризиків, пропонуємо перейти до аналізу існуючих класифікацій та карт ризиків. У нашому дослідженні увагу слід приділяти сферам виникнення та можливостям управління ризиками.

Класифікація Л.О. Примостки виглядає достатньо повною і лаконічною, з точки зору класів і груп ризиків [1, ст.41]. Класифікація стосується саме зон виникнення та можливості управління, тому поділ відбувається на зовнішні – такі, які важко виявити, оцінити, щодо яких важче вжити заходів з мінімізації і які виникають поза сферою впливу комерційного банку та внутрішні, які, навпаки, краще піддаються управлінню та знаходяться в рамках діяльності банку.

А.О. Єпіфанов та Т.А. Васильєва більш повно класифікували ризики банківської діяльності, поділивши їх на 4 класи – ризики операційного середовища, ризики управління, ризики організації банківських операцій та фінансові ризики.

У рамках дослідження слід зауважити, що зовнішні ризики різняться за механізмом впливу: є такі, що прямо впливають на фінансові потоки (інфляція, макроекономічний ризик), та такі, що впливають на них опосередковано (політичний, країнний, стихійних лих, ризик конкуренції). Останні не можуть бути включені у ціну банківських продуктів, тому що єдиний захист від них полягає у припиненні діяльності в зоні ризику. Цим ризикам часто властиві катастрофічні масштаби, низька ймовірність або і те, і інше.

У науковій думці існує також поділ ризиків на квантифіковані, тобто такі, які піддаються обчисленням, і ті, які не піддаються обчисленням (неквантифіковані) [2, ст. 47-48]. Насправді ж будь-який ризик визначається, як мінімум, характеристиками ймовірності і величиною втрат, тому сказати, що ризик є не квантифікований, означатиме, що подія, про яку йде мова, не є ризиком за своєю сутністю (а є загрозою). До неквантифікованих ризиків вчені відносять правовий, стратегічний та репутаційний. І дійсно, розрахунок вартості таких ризиків ускладнений, проте він можливий, і ми спробуємо показати яким чином.

Правовим ризиком, у термінах дослідження, є вартість витрат, що можуть бути

понесені внаслідок зміни нормативно-правової бази чи внаслідок недотримання кредитною організацією вимог нормативних правових актів та укладених договорів, що прямо чи опосередковано стосується діяльності банку. Величину, що перебуває під ризиком, можна обчислити в рамках стандартної формули:

$$V_n = \sum(i_n \times \Gamma\Pi_n \times r_n)$$

$$V_n = \sum(i_n \times \Gamma\Pi_n \times r_n). \quad (1)$$

де, i_n становить ймовірність події

(аналітичний показник), $\Gamma\Pi_n$ – величина грошового потоку, який буде змінюватися під дією негативного ефекту від події,

r_n – коефіцієнт відновлення для грошового потоку.

Складнощі полягають у розрахунку ймовірності події, оскільки її необхідно розраховувати окремо під кожний грошовий потік, що вимагає ведення прагматичного аналітичного обліку подій.

Стратегічним вважається ризик, пов'язаний із помилками у реалізації функцій стратегічного менеджменту. Стратегічний ризик призводить до змін у капіталі банку (оскільки основне завдання менеджменту – максимізація ринкової вартості компанії), тому він представлений ризиковою вартістю капіталу банку. Розрахунок стратегічного ризику також можливий, якщо володіти кількістю випадків негативного відхилення стратегічних показників (для банку це, зазвичай, обсяг кредитного портфелю, обсяг інвестицій, розмір капіталу, розмір резервів, плановий ефект від введення нових технологій). У такому випадку вартість під стратегічним ризиком може бути розрахована таким чином:

$$V_c = \Pi(P_{1,n}) \times K \times r$$

$$V_c = \Pi(P_{1,n}) \times K \times r \quad (2),$$

де $P_{1,n}$ – відповідні стратегічним показникам імовірності відхилення,

K – капітал банку, r – коефіцієнт відновлення для капіталу (розрахований аналітично).

Ризиком втрати ділової репутації банку прийнято називати ймовірність втрат від зміни параметрів грошових потоків внаслідок втрати репутації банку. Втрата репутації банку перш за все загрожує для нього зростанням витратності фінансування шляхом залучення та запозичення коштів. У такому випадку під ризиком перебуватимуть сума залучених коштів і сума запозичених коштів. Втрата репутації призведе до збільшення випадків дострокового відкликання вкладів та неперевкладення, ймовірні втрати можуть бути розраховані виконанням стандартного розрахунку вартості ризику дострокового відкликання та неперевкладення, помноживши його на ймовірність втрати ділової репутації банком. Банк, що втратив репутацію, буде наділений більшим кредитним ризиком, тож ставки запозичення для банку на ринку капіталів зростуть, таким чином банк може розрахувати ймовірні втрати

з позиції запозичення капіталу ($V_{p-\delta} V_{p-\delta}$) помноживши ймовірність реалізації даного ризику (аналітичний показник) на середню величину запозичених з боргового ринку коштів та на прогнозу величину зміни кредитного ризику запозичень для такого банку (з урахуванням ризик-апетиту конкретного кредитора):

$$V_{p-\delta} = i_{pp} \times \bar{K} \times \Delta I(R),$$

$$V_{p-\delta} = i_{pp} \times \bar{K} \times \Delta I(R). \quad (3)$$

де $i_{pp} i_{pp}$ – ймовірність ризику втрати ділової репутації банку, \bar{K} – середня величина планового боргового (ре-)фінансування, $\Delta I(R)$ – функція величини на яку зростає ставка з урахуванням ризик-апетиту кредитора (R).

Вартість під ризиком втрати репутації можна обчислити, користуючись такою формулою:

$$V_{p-\delta} = \bar{K} \times \left((1 - (1 - (i_s + i_{pp}))^{(M-m)}) + P_{\delta} (1 + (i_s^2 + i_{pp})) \right) + V_{p-\delta}$$

$$(4) V_{p-\delta} = \bar{K} \times \left((1 - (1 - (i_s + i_{pp}))^{(M-m)}) + P_{\delta} (1 + (i_s^2 + i_{pp})) \right) + V_{p-\delta}$$

де $V_{p-p} V_{p-p}$ – вартість під ризиком репутації, \bar{K} – середня величина залученого капіталу, $i_n i_n$ – ймовірність неперевкладення, $i_{pp} i_{pp}$ – ймовірність події втрати репутації, MM – період управління, m – строк розміщення вкладу, $i_m^d i_m^d$ – ймовірність дострокового погашення, $V_{p-\delta} V_{p-\delta}$ – вартість під ризиком репутації розрахована для боргового капіталу.

Наступне питання полягає в тому чи можна ці ризики включати для використання в ціноутворенні банківських продуктів.

Останній ризик, ризик репутації, може бути врахований прямо при обчисленні ставок закладами, а от два інших види використовувати при ціноутворенні недоцільно. Згідно із зібраними нами даних про випадки подій, у яких є характеристики правового та стратегічного ризиків (52 гучних випадки за період 1999-2015 роки, що можливо знайти в архівах новин та у кеші пошуковиків), ми можемо побудувати графік розподілу ймовірностей по розміру збитків (див. рис. 3).

З графіку видно – найбільший розмір збитків відповідатиме більшій ймовірності.

Отже, два інші види ризиків хоч і впливають на фінансові потоки, але характеризуються порівняно низькою частотою і дуже високою ризиковою вартістю. Розрахункові вартості ризиків можуть бути використані в управлінському аналізі та внутрішній звітності банків, а також, як фактори, при визначенні вартості банківського бізнесу.

Хоча деякі види ризиків і неможливо включити, їх можна моніторити та мінімізувати. Вартість управління цими ризиками доцільно включати при ціноутворенні банківських продуктів як складову витрат, а не як складову ризикової вартості.

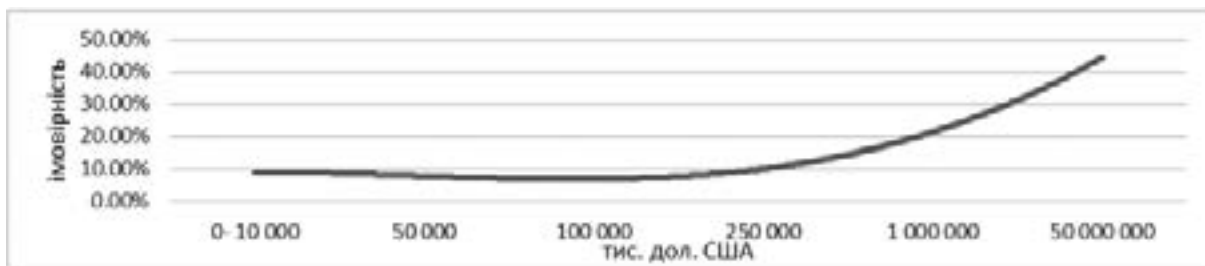

Рис. 3. Розподіл імовірностей випадків реалізації ризиків, що мають характеристики принаймні одного з 3-ьох ризиків (непередбачених обставин, правового чи стратегічного)

На даному етапі дослідження ми готові дати відповідь на питання про те, які ж саме ризики належать до категорії ціноутворюючих. Ціноутворюючими ризиками в банківській діяльності є ризики, розрахункову вартість яких доцільно і можливо включати шляхом цільового розподілу при ціноутворенні. Такі ризики повинні піддаватися управлінню та (або) мати характеристики розподілу імовірностей, близькі до існуючих законів.

Використовуючи власні результати дослідження та довідкові матеріали [1,2,7,9], ми побудували класифікацію-характеристику ціноутворюючих ризиків для банківської діяльності (див. табл. 1).

Слід зауважити, що вартість ризиків не може бути врахована в повній мірі, тому центральний банк має контролювати максимальну величину ризикової вартості, застосовуючи індивідуальні рекомендації або встановлене максимальне співвідношення для регулятивного капіталу і сумарної ризикової вартості.

ВИСНОВКИ

У праці було розроблено нове визначення ризиків у банківській діяльності, згідно з якими цей ризик описується як оцінена у вартісному вираженні ймовірність невідповідності параметрів фінансових потоків банку очікуваням, яка може призводити до змін у рівні капіталу банку внаслідок прийняття чи неприйняття управлінських рішень в умовах конкурентної боротьби. Основними характеристиками банківського ризику є ймовірність, розмір втрат та вартість управління.

Досліджено можливість включення ризиків до цін банківських продуктів і роз-

роблено концепцію поняття «ціноутворюючі ризики». Ціноутворюючими ризиками в банківській діяльності є ризики, розрахункову вартість яких доцільно і можливо включати шляхом цільового розподілу при ціноутворенні. Такі ризики повинні піддаватися управлінню та (або) мати характеристики розподілу імовірностей, близькі до існуючих законів. Для ризиків бізнес-подій було розроблено методи розрахунку.

Вартість ризиків бізнес-подій, нових видів діяльності, трансляційного та ризику поточних витрат банку можуть бути включені до цін не у складі ризикової вартості, а у складі витрат з управління.

На заключному етапі роботи було розроблено класифікацію-характеристику ціноутворюючих ризиків.

ЛІТЕРАТУРА

1. Примостка Л. О. Фінансовий менеджмент у банку [Текст] / Примостка Л. О. // ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана». – 2012. – 338 с.
2. Примостка Л. О. Банківські ризики: теорія та практика управління [Текст] / Примостка Л. О., Лисенок О. В., Чуб О. О., Чуб П. М., Карчева Г. Т., Черемис В. О. // ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана». – 2008. – 456 с.
3. Кузнецова Л. В. Процеси ціноутворення у фінансовій діяльності банку [Текст] / Кузнецова Л. В., Няньчук Н. Ю., Жердецька Л. В. // Атлант. – 2008. – 372 с.
4. Лункіна Т.І. Методи управління ризиками споживчого кредитування [Текст] / Лункіна Т.І., Вельховецька К.О. // Молодий вчений. – 2015 – № 2 (17). – С. 157-160
5. Агапова М.Ю. Формування карти методів управління ризиками банку при

Таблиця 1.

Класифікація-характеристика ціноутворюючих ризиків для банківської діяльності

Величина, що підлягає розподілу	Група ризику	Вид ризиків	Коротка характеристика
	Кредитний	Прямий кредитний ризик	Ризик невиконання позичальником зобов'язань щодо кредитора чи ризик зміни планового прибутку від активної операції
		Розрахунковий ризик	
		Ризик кредитного еквівалента	
		Ризик дострокового погашення	
		Ризик кредитного спреду	
	Валютний	Ризик зміни ціни застави та волатильності ціни застави	Ризик валютних втрат через зміну курсу іноземної валюти щодо національної в період між укладенням угоди і фактичними розрахунками за нею при здійсненні зовнішньоторговельних кредитних і валютних операцій
		Ризик мінливості валютних курсів	
	Інвестиційний	Ризик конвертації прибутку	Ризик виникнення непередбачених фінансових втрат у ситуації невизначеності умов інвестиційної діяльності
		Ризик мінливості ціни на акції	
		Ризик зростання волатильності	
		Базисний ризик	
	Інфляційний	Ризик дивідендів	Ризик, спричинений непередбачуваним зростанням втрат, внаслідок інфляційних процесів
		Ризик кореляції	
	Ціновий	Процентний	Ризик виникнення непередбачуваних фінансових втрат від зміни цін (вартості) на окремі фінансові інструменти
		Ризик кривої дохідності	
		Базисний ризик процентної ставки/ризик процентного спреду	
	Формування депозитної бази	Ризик ліквідності фондирування	Ризик, пов'язаний із необґрунтованою депозитною політикою банківської установи, невдалим вибором відсоткових ставок та неправильним формуванням кредитного портфеля.
		Ризик неперевкладення	
		Ризик арбітражу на строках вкладення	
	Операційний	Ризик транзакцій	Ризик, що існує завдяки технологічній недосконалості процесів надання послуг і продажу продуктів.
		Ризик операційного контролю	
		Ризик внутрішньобанківської системи	
	Ліквідності банку	Ризик відтоку капіталу	Небезпека втрат у випадку неспроможності банку покрити свої зобов'язання
Ризик скорочення притоку нових вкладів			
Ризик позабалансових зобов'язань			
Інші види ризику ліквідності			

АНОТАЦІЯ

У статті здійснено дослідження сутності поняття ризику, надано визначення специфічним категоріям «банківські ризику» та «ціноутворюючі ризику в банківській діяльності». Розроблено методику розрахунку аналітичного показника «ризикова вартість» для деяких ризиків з групи бізнес-подій. У кінці роботи представлено класифікацію-характеристику видів банківських ризиків за видом величини, що підлягає розподілу під час процесу ціноутворення.

SUMMARY

In this article we have investigated the essence of the concept of the risk definition and developed own definitions of the specific categories like “banking risks” and “price determination risk in banking”. We have designed new methods of calculation of the analytical indicator called «risk value» for the risks of the special types of business events. We have also designed classification sheet for the types of the banking risks by type of value to be distributed during the pricing process.

Витрати на управління	Нових видів діяльності		Ризик, пов'язаний із запровадженням нових видів діяльності, у банківській установі або внаслідок введення нових технологій
	Ризик бізнес-події	Ризик конвертованості валют	Небезпека втрат, зумовлених змінами законодавства (збільшенням ставок податків, відміною чи зменшенням податкових пільг, зміною термінів сплати податків, зміна нормативів тощо), зниження репутації та погіршення прогнозного кредитного рейтингу, втягнення країни банка-резидента у війну і т.д.
		Ризик зміни кредитного рейтингу	
		Ризик репутації	
		Податковий ризик	
		Правовий ризик	
		Ризик непередбачуваних обставин	
		Ризик законодавства	
		Ризик стихійного лиха	
		Стратегічний ризик	
Крайній ризик			
Ризик конкуренції			
Трансляційний		Ризик валютних втрат від перерахування суми коштів з однієї валюти в іншу (при щорічній переоцінці валютного боргу)	
Поточних витрат банку		Ризик, пов'язаний із необґрунтованою політикою банківської установи у сфері витрат	

іпотечному кредитуванні [Текст]/ Агапова М.Ю. // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. – №4. – С. 756-759

6. Зубок М.І. Безпека банківської діяльності / Зубок М.І., Яременко С.М. // ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана». – 2012. – 477 с.

7. Єпіфінов. А.О. та Васильєва Т.А. Управління ризиками банків [Текст]/ А. О. Єпіфанов, Т. А. Васильєва, С. М. Козьменко // ДВНЗ “УАБС НБУ”. – 2012. – 283 с.

8. FRED: Debt Securities Statistics [Елек-

тронний ресурс] – Режим доступу: <https://research.stlouisfed.org/fred2/release?rid=327>.

9. Карта фінансових ризиків комерційного банку, розроблена компанією Pricewaterhouse Coopers. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.pwc.co.uk/publications/index.jhtml>

10. Клейнер Г. Риски промышленных предприятий (как их уменьшить и компенсировать) [Текст] / Клейнер Г. // Российский экономический журнал. – 1994. – № 5–6. – С. 85–92.